SB-197

Total No. of Pages : 2

Seat No.	

M.A. (Part - I) (Semester - II) (New) (NEP) Examination, March - 2023

MARATHI (मराठी) (Paper - V)

साहित्य प्रकारांचा सूक्ष्म विचार

Sub. Code : 88415

Day and Date : Friday, 16 - 06 - 2023 **Total Marks : 80**

Time : 10.30 a.m. to 01.30 p.m.

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र.1) विस्तुनिष्ठ प्रश्न : **[10]**

अ) पुढील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा (5 गुण) :

i) ओवी आणि अभंग या छंदात कशाचे बंधन पाळलेले असते?

ii) गझलेतील सुरूवातीच्या दोन ओळींना काय म्हणतात?

iii) कथात्म साहित्यातील काळ कोणता असते?

iv) संवादांचा अवलंब कोणत्या वाङ्मय प्रकारात मुख्य रूपात असतो?

v) चरित्र आत्मचरित्रातील महत्वाचा घटक कोणता असतो?

ब) योग्य पर्याय निवडा (5 गुण) :

i) मराठी साहित्यात विडंबन काव्य विशेषत्वाने कोणत्या कालखंडात आढळते?

अ) यादवकाळ ब) शिवकाळ

क) पेशवे काळ ड) आधुनिक काळ

ii) पुढीलपैकी कोणता रंजक कलाप्रकार ग्राम संस्कृतीशी निगडीत आहे?

अ) विधीनाट्य ब) जाहिरात

क) लोकनाट्य ड) एकांकिका

P.T.O.

iii) 'Fiction' ही संज्ञा कोणत्या भाषेतून आली आहे?

अ) लैटीन ब) जर्मन

क) इंग्रजी ड) ग्रीक

iv) कोणत्या रचनेतून कृष्णलीलेचे नाटयपूर्ण गायन केले जाते?

अ) गण ब) जवळण

क) वग ड) बतावणी

v) लेखकाच्या दैनंदिन जीवनसृष्टीचा परिचय कोणत्या वाङ्मय प्रकारातून होतो?

अ) चरित्र ब) आत्मचरित्र

क) रोजनिशी ड) आत्मकथन

प्र.2) दीर्घोत्तरी प्रश्न : **[20]**

कवितेची लक्षणे सांगून प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

कथा आणि दीर्घकथेतील साम्यभेद स्पष्ट करा.

प्र.3) दीर्घोत्तरी प्रश्न : **[20]**

लोककला प्रकारांच्या भाषेची प्रकारनिहाय वैशिष्टये विशद करा.

किंवा

ललित गद्याचे स्वरूप व प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.4) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही 3) : **[30]**

अ) दीर्घ कवितेचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

ब) कथात्म साहित्यातील निवेदन पद्धतींचा परामर्श घ्या.

क) लघु कादंबरीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ड) लोककला विशेषांचा परामर्श घ्या.

इ) आत्मचरित्राचे स्वरूप विशद करा.

□□□

Seat No.	

M.A. (Part - I) (Semester - II) (NEP) (New) Examination, March - 2023
MARATHI (मराठी)
आधुनिक मराठी वाड्मयाचा इतिहास (स्वातंत्र्योत्तर काळ 2000 पर्यंत) (Paper - VII)
Sub. Code : 88416

Day and Date : Saturday, 17 - 06 - 2023

Time : 10.30 a.m. to 1.30 p.m.

Total Marks : 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. [5]

i) 'दि सेकंड सेक्स' हा ग्रंथ कोणी लिहिला आहे?

ii) कोणाच्या विचारांच्या प्रभावातून दलित साहित्य चळवळ उभी राहिली?

iii) अरूण साधू यांच्या 'मुंबई दिनांक' या कादंबरीतील व्यवहार कोठे घडतात?

iv) लक्ष्मण माने यांच्या 'उपरा' या आत्मकथनातून कोणत्या समाजाचे जगणे वाचकांसमोर येताना दिसते?

v) बहिणाबाई चौधरी यांच्या कविता कोणत्या बोलीभाषेमध्ये आहेत?

ब) योग्य पर्याय निवडा : [5]

i) पहिले आदिवासी साहित्य संमेलन केंव्हा भरले होते?

अ) सप्टेंबर 1979 ब) ऑक्टोबर 1979

क) नोव्हेंबर 1979 ड) डिसेंबर 1979

ii) नवकाव्याचे जनक म्हणून कोणास संबोधल जाते?

अ) विंदा करंदीकर ब) वसंत बापट

क) बा.सी.मर्ढेकर ड) बा.भ.बोरकर

iii) वाहरू सोनवणे यांचे काव्यलेखन कोणत्या साहित्यप्रवाहाच्या अंतर्गत अभ्यासले जाते?

अ) ग्रामीण ब) दलित

क) आदिवासी ड) ख्रिश्चन

iv) 'टारफुला' ही ग्रामीण कादंबरी कोणत्या लेखकाची आहे?

अ) शंकर पाटील
ब) आनंद यादव
क) गो.नी.दांडेकर
ड) श्री.ना. पेंडसे

v) नसीमा हुरजुक यांच्या आत्मकथनाचे नाव काय आहे?

अ) नाच गं घुमा
ब) झिम्मा
क) वाळूचा प्रियकर
ड) चाकाची खुर्ची

प्र.2) 1950 नंतरच्या वाङ्मयीन चळवळीवर तत्कालीन सामाजिक व राजकीय परिस्थितीचा कोणता परिणाम दिसून येतो, ते सोदाहरण स्पष्ट करा. [20]

किंवा

1960 नंतरच्या महानगरीय कादंबरीचा परिचय करून द्या.

प्र.3) दलित साहित्याचे स्वरूप सांगून, दलित कवितेचा परामर्श घ्या. [20]

किंवा

स्त्रीवादी साहित्याचे स्वरूप व वाटचाल स्पष्ट करा.

प्र.4) पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (पाचपैकी कोणतेही तीन) [30]

अ) लघुनियतकालीकांच्या चळवळीचे महत्त्व विशद करा.

ब) मराठी नवकथेची कामगिरी स्पष्ट करा.

क) ग्रामीण कथेचे वेगळेपण थोडक्यात लिहा.

ड) विज्ञानकथेची वैशिष्ट्ये लिहा.

इ) आदिवासी साहित्याचे विशेष लिहा.

SB - 200

Total No. of Pages : 2

Seat No.	

M.A. (Part - I) (Semester - II) (New) (NEP) Examination, March - 2023

MARATHI (मराठी)

विशेष साहित्यकृतींचा अभ्यास (Paper - 6.2)

1) पुन्हा तुकाराम

2) सभासदाची बखर

3) तुही यत्ता कंची

4) जीणं आमुचं

Sub. Code : 88418

Day and Date : Monday, 19 - 06 - 2023 **Total Marks : 80**

Time : 10.30 a.m. to 1.30 p.m.

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (प्रत्येक प्रश्नास एक गुण) [5]

i) दिलीप चित्रे यांच्या मते मराठी भाषेचा मानदंड असलेला लेखक कोण आहे?

ii) दिलीप चित्रे यांचा जन्म कोणत्या गावी झाला?

iii) 'सभासदाची बखर' मधून बखरकाराने कोणाचे चरित्र रेखाटले आहे?

iv) नामदेव ढसाळ यांच्या लेखनावर कोणाचा प्रभाव पडला आहे?

v) 'जीणं आमुचं' हे आत्मकथन सर्वप्रथम क्रमशः कोणत्या मासिकातून प्रसिद्ध झाले होते?

ब) योग्य पर्याय निवडा. (प्रत्येक प्रश्नास एक गुण) [5]

i) 'नामदेवे केले स्वप्नामाजी जागे' हा तुकारामांचा अभंग दिलीप चित्रे यांनी खालीलपैकी कोणत्या भागात समाविष्ट केला आहे?

अ) संत असणे ब) भक्त असणे

क) माणूस असणे ड) कवी असणे

ii) कृष्णाजी अनंत सभासद यांचे घराणे खालीलपैकी कोणत्या ठिकाणी आहे?

अ) वसंतगड ब) महिमानगड

क) वैराटगड ड) वर्धनगड

P.T.O.

iii) अफजलखानाची तुलना बखरकाराने महाभारतातील कोणत्या व्यक्तीशी केली आहे?

अ) दु:शासन   ब) धृतराष्ट्र

क) दुर्योधन   ड) शकुनी

iv) 'सैताना बदल' या कवितेत कवीने कोणाला उद्देशून सैतान म्हटले आहे?

अ) स्त्री   ब) पुरूष

क) पुढारी   ड) राक्षस

v) बेबी कांबळे यांचा कोणता काव्यसंग्रह प्रसिद्ध आहे?

अ) मनात   ब) मनातल्या कविता

क) मन लिहित   ड) मन बोलतं

प्र.2) अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न : **[20]**

'पुन्हा तुकाराम' च्या आधारे संत तुकारामांच्या कवी आणि संत असण्याविषयीच्या अभंगांचे सोदाहरण विवेचन करा.

किंवा

सभासदाच्या बखरीचे वाङ्मयीन विशेष स्पष्ट करा.

प्र.3) अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न : **[20]**

नामदेव ढसाळ यांच्या 'तुही यत्ता कंची!' या काव्यसंग्रहातील कवितेची आशय सूत्रे सविस्तर लिहा.

किंवा

बेबी कांबळे यांच्या 'जीणं आमुचं' या आत्मकथनातून प्रकटणाऱ्या दलित स्त्री जीवनाचे स्वरूप विशद करा.

प्र.4) पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (पाचपैकी कोणतेही तीन) **[30]**

अ) संत तुकारामांनी आपल्या अभंगांतून भक्तीचा महिमा कसा वर्णन केलेला आहे? ते थोडक्यात लिहा.

ब) 'सभासद बखर' मधून आलेल्या प्रसंग चित्रणांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

क) 'सभासद बखर' च्या आधारे कृष्णाजी अनंत सभासद यांच्या लेखनशैलीची वैशिष्ट्ये लिहा.

ड) शब्दाच्या विविध विभ्रमांचा विचार नामदेव ढसाळ यांनी आपल्या कवितेतून कसा केलेला आहे? ते थोडक्यात लिहा.

इ) 'जीणं आमुचं' मधील समाज जीवनाचा थोडक्यात परामर्श घ्या.

Seat No.	

M.A. (Part - I) (Semester - II) (NEP) Examination, March - 2023
MARATHI (मराठी)
लोकसाहित्य व लोककला (Paper - 8.2)
Sub. Code : 88420

Day and Date : Tuesday, 20 - 06 - 2023 **Total Marks : 80**

Time : 10.30 a.m. to 01.30 p.m.

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) वस्तुनिष्ठ प्रश्न

अ) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. [5]

i) भुत्ये कोणाचे उपासक आहेत?

ii) वारकरी कीर्तन परंपरेचे आद्य प्रवर्तक कोणाला मानले जाते?

iii) नारायण पंडितांनी कोणत्या ग्रंथाची रचना केली आहे?

iv) घाशिराम कोतवाल कोणत्या पेशव्याच्या काळात कोतवाल होता?

v) इंग्रजी नाटकाच्या अनुकरणातून तमाशात कोणता प्रकार आला?

ब) योग्य पर्याय निवडा. [5]

i) लोकदेवतांच्या भक्तांना लोकभाषेत काय म्हणतात?

अ) भोपी ब) भगत

क) जंगम ड) नाईक

ii) महाराष्ट्रात कळसूत्री बाहुल्यांच्या खेळाला काय म्हणतात?

अ) दंडार ब) बोहाडा

क) यमपुरी ड) जोगवा

iii) धार्मिक व्रत करताना सांगितल्या जाणाऱ्या कथांना काय म्हणतात?

अ) व्रतकथा　　ब) लोककथा

क) परीकथा　　ड) दंतकथा

iv) 'गाढवाचं लग्न' या वगनाट्याचे लेखक कोण आहेत?

अ) दादू इंदुरीकर　　ब) पठ्ठेबापुराव

क) मोहन जोशी　　ड) हरिभाऊ वडगावकर

v) बुद्ध महात्म्य सांगण्यासाठी रचलेल्या कथांना काय म्हणतात?

अ) इसापकथा　　ब) जातककथा

क) चुर्णीकथा　　ड) दैवतकथा

प्र.2) क्रीडानृत्य म्हणजे काय? ते सांगून स्त्री पुरुषांच्या क्रीडानृत्याचे स्वरूप स्पष्ट करा. [20]

किंवा

लोकनाट्य तमाशाचे सादरीकरण कसे केले जाते ते सविस्तर लिहा.

प्र.3) लोककथेतील रचनाबंध व कल्पनाबंध या संकल्पना स्पष्ट करा. [20]

किंवा

'गाढवाचं लग्न' या वगनाट्याची वाङ्मयीन वैशिष्ट्ये लिहा.

प्र.4) लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडवा) : [30]

अ) दशावताराचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) रामदासी कीर्तनाचे स्वरूप विशेष लिहा.

क) पंचतंत्रातील कथांचे जागतिक महत्व विशद करा.

ड) घाशिराम कोतवालचे व्यक्तिचित्र रेखाटा.

इ) गोंधळाच्या सादरीकरणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

⌘⌘⌘